

ІСТОРІЯ ВИНОРОБНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ¹І.В. Уманенко,

i.umanenko@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0922-1566

¹О.Б. Василенко,

abvasilenko10@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8261-3104

¹Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Анотація. Згідно з дослідженнями зародження культури винограду йшло одночасно, або в різний час, в декількох географічних центрах незалежно один від одного. З подальшим розвитком людської цивілізації в різних регіонах виноградарство розвивалося окремо і паралельно. Історичні матеріали свідчать про те, що вже тоді використовували досить досконалі сорти і різноманітні технології.

Сучасне виноградарство збудоване на фундаменті прадавніх культур і досвіді вирощування винограду протягом всього історичного періоду розвитку людської цивілізації. Кожен куточок землі, де вирощували і вирощують виноград має свої традиції споживання продукції. На сучасному етапі виноградарство – потужна галузь сільськогосподарської діяльності людства. У деяких країнах світу виноградарство є базовою галуззю економіки. Висока пластичність культури, та застосування спеціальних технологій вирощування сприяє просуванню винограду в нетрадиційні регіони, зокрема на Північ.

Отже, представлена стаття на тему "Історія виноробної діяльності в Одеській області" дозволить студентам вищих аграрних навчальних закладів, спеціалістам та аматорам з виноградарства ознайомитися з глибоким пластом історичної інформації, яка дозволяє зрозуміти сучасний стан та перспективи розвитку галузі на різних континентах. В статті розглядаються а також аналізується історія виноробства в Одеській області і головні етапи становлення виноробної галузі, як важливої економічної складової сільського господарства нашого краю.

Також буде розглянуто та проаналізовано які історичні фактори та події впливали на розвиток виноробства на Одещині – це не є науковий термін та за яких історичних умов галузь досягла свого найбільшого розвитку.

Ключові слова: історія виноробства, архітектурно-дизайнерські аспекти, Одеський регіон, виноробна діяльність.

Постановка проблеми. У дослідженні узагальнено і систематизовано теоретичні аспекти розвитку галузі з урахуванням специфіки виноробства, досліджено теоретико-методологічні підходи оцінки виробничого потенціалу специфічних підприємств в умовах сучасного ринку. Розроблена концепція архітектурно-дизайнерського дослідження розвитку галузевого виробництва, яка включає систему методичних підходів, методів, запропоновано алгоритм проведення наукового дослідження. Визначені пріоритетні фактори зовнішньої середовища, які безпосередньо або опосередковано впливають на виробничий потенціал та ефективність роботи виноградо-виноробних підприємств у Одеському регіоні у сучасних умовах.

Дано оцінку сучасного стану виноградарства і виноробства, досліджено теоретичні особливості управління, запропоновано підхід до аналізу сучасної проектної структури виноградо-виноробним виробництвом. Адаптовані методика оцінки виробничого потенціалу виноградо-виноробного підприємства, методика дослідження.

Оцінено стан інноваційної діяльності у виноробстві Одеської області, розроблено перспективи підвищення її ефективності.

Була проаналізована інформаційна база наукового дослідження. При виконанні дослідження були узагальнені й опрацьовані наступні джерела інформації: Закони України; Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України; нормативні акти міністерств і відомств; звітність Державного комітету статистики України; дані Державного комітету статистики України; літературні джерела.

Нещодавно ухвалено закон про виноград і вино, який передбачає заборону на насадження ізабельними сортами, а вже існуючими насадженнями цих сортів дозволено користуватися лише найближчі 15 років. Тож за цей період необхідно збагатити сортимент області сортами винограду, а це потребує збільшення площ маточників підщеплених лоз, будівництво майстерень для прищиплення, додаткових витрат на реконструкцію існуючих насаджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід зазначити, що загальнометодологічні та теоретичні питання удосконалення механізмів ефективності функціонування будівельно-економічної сфери та її головних діючих суб'єктів – підприємств розглядалися, зокрема, в ґрунтовних працях В. Амбросова, Ю. Бажала, З. Варналія, В. Галанця, А. Гальчинського, В. Гейця, П. Гайдуцького, С. Дем'яненка, Й. Завадського, М. Коденської, С. Мочерного, О. Крисального, І. Лукінова, М. Маліка, П. Саблука, Л. Мельника, І. Степаненка, В. Нелепа, О. Онищенко, В. Юрчишина та інших. На проблемах розвитку виноградо-виноробного виробництва України зосередили увагу М. Афонін, А. Гаркуша, В. Єжов, Л. Мармуль, І. Червен та інші.

Механізми формування ринку виноградо-виноробної продукції викладені у працях Г. Валуїка, А. Бузні, В. Рибінцева, С. Додонова. Вагомий внесок у формування і реалізацію ринкових принципів господарювання у галузі зробили А. Авидзба, С. Дженеєв, В. Антіпов, В. Косюра. При важливості проведених досліджень, поза увагою більшості вчених залишаються питання реконструкції будівель і споруд та в той же час стабілізації сировинної бази виноробства, розвитку інтеграційних процесів, нарощування виробничого та експортного потенціалу галузі, тіньових аспектів господарювання, формування механізму економічної відповідальності суб'єктів управління підприємствами, оцінки ризиків, перспектив інноваційного розвитку та інші. Практичні рекомендації базувались, в основному, на окремих, переважно архітектурно-дизайнерських і технологічних аспектах підвищення ефективності галузі, а також на розробці комплексних довгострокових прогнозів і стратегій розвитку виробництва без їх достатнього наукового обґрунтування. Наукова стаття є однією з спроб усунути цей недолік, що зумовило її структурну побудову, цільову спрямованість та одержання високої результативності.

У багатьох наукових публікаціях має місце неоднозначне тлумачення понять і визначень "розвиток" і "ріст". Відзначаючи їхній взаємозв'язок, вважається за доцільне до складу категорії розвиток включати і фактор росту, що характеризує досягнення середньострокових цілей і відображає зміну числа елементів, що входять в організацію. Безумовно, ріст є складовою частиною і найбільш важливою ознакою архітектурно-дизайнерського розвитку.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є аналіз історичних фактів і розробка теоретичних засад інноваційних процесів у виноградо-виноробному виробництві, формування архітектурно-дизайнерських пропозицій, обґрунтування методів та практичних напрямів розвитку галузі з урахуванням особливостей Одеської області. Основною задачею дослідження було запропонований робочий напрямок про де-які подолання у галузі виноробства негативних та позитивних проектних архітектурно-дизайнерських пропозицій з урахуванням на запропоновану методологічну основу.

До поставленої мети в дослідженні вирішувалися наступні завдання:

1. Дослідити архітектурно-теоретичні аспекти розвитку виноградо-виноробного виробництва.
2. Дослідити теоретико-методологічні підходи до оцінки виробничого потенціалу виноградо-виноробних підприємств в умовах ринку.
3. Удосконалити архітектурно-будівельне забезпечення і розробити алгоритм дизайнерських досліджень в проектуванні виноградо-виноробного виробництва в Одеському регіоні.

Виклад основного матеріалу. Виноробство з'явилося на території нинішньої Одещини ще до появи перших грецьких кораблів на берегах Чорного моря. Археологи затверджують, що ним займалися ще в поселеннях неоліту та енеоліту (VII-III тис. до н.е.) [1]. Але саме завдяки грекам під впливом яких цей регіон перебував до середини II ст. до н.е., ця галузь набула поширення (рис. 1).

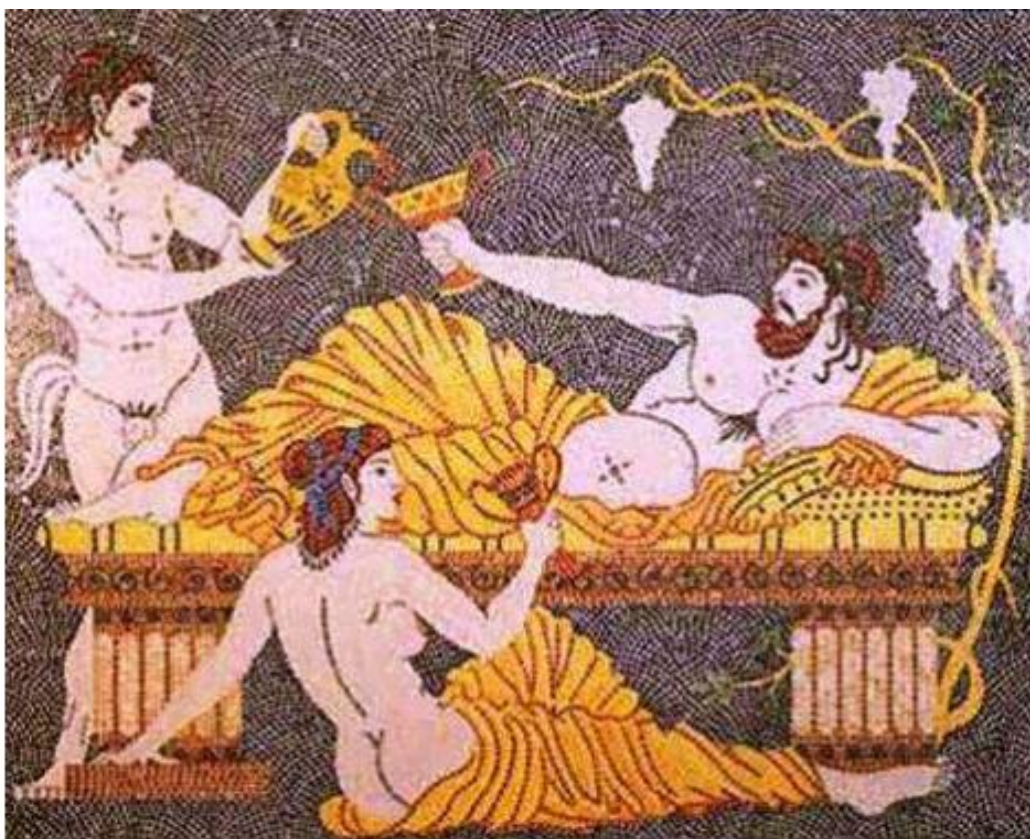

Рис. 1. Свято витискання винограду

Після Другого Дакійського походу Трояна (105-106 р.) цей регіон попадає під вплив римлян, які активно будують тут свої колонії. Саме колоністи, котрі залишилися після переходу у 271 р. на південь основних римських військ, навчили корінне населення методам виноробства та виведенню нових сортів винограду [1].

До наших часів найдавніша писемна згадка – це лист Стефана Хмельницького, який був воєводою Речі Посполитої. Він подарував родині Нікоа Варзаря виноградник 1600 –х років. Також зберігся документ, за яким можна визначити що до Москви було доставлено вино ще у 1790-х роках. Коли у 1788 році захопили Очаків, князь Потьомкін надав у користування місцевим мешканцям виноградники в Яссах, Слободзеї, Аджидері та Біляївці (рис. 2).

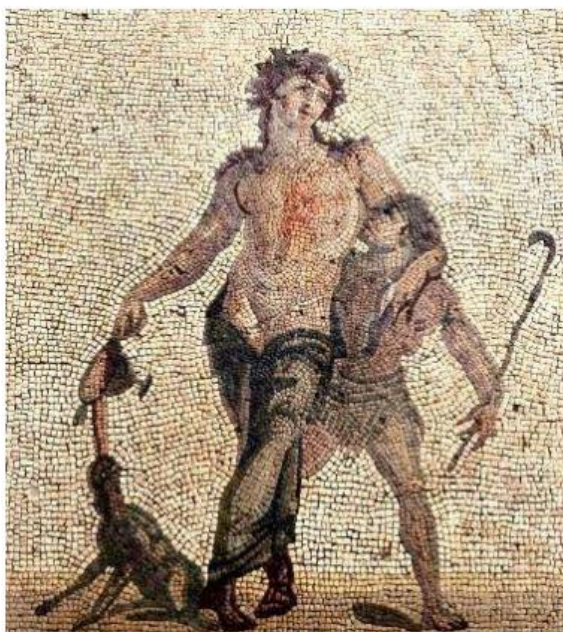

Рис. 2. Мозаїка в грецькому храмі. Бог вина та виноробства, Діонісій

Протягом ХІХ століття на Одещині з'явилося чимало нових національних поселень, які зробили свій вклад в розвиток та поширення одеського виноробства. Тут були поселення перших німецьких колоністів з Вюртембергу, Ельзасу та Варшавського герцогства. Грецькі біженці з Архіпелагу та Фракії оселилися в Рені, Аккермані та Ізмаїлі. А від Дністровськоро лиману до Кілії будували свої села болгари, вірмени молдовани та самі українці з Поділля. Навіть переселенцям з французької Швейцарії знайшлося місце. Саме за таке різнобарв'я цей край і прозвали «Америка Старого Світу» [2]. У 1798 році «з метою садівництва і виноробства», в Одесі з'явився перший виноградний сад на території нинішньої Молдаванки, неподалік Водяної Балки. Його засновником став відставний майор грецького батальйону Споріті. Виноградні лози привозили з Акермана і навіть з Іспанії та Франції. Саме тут було розлито і закорковано перші бочки «культурного вина». А в 1809 році перший губернатор Одеси Дюк де Рішельє посадив на цьому місці «справжні плантації дерев», які дійшли до нас під назвою «Дюковський сад» [3].

Рис. 3. «Дюковський сад», Одеса

Ще одним відомим «садом виноробства» тих часів став виноградник купця Івана Рубо, який знаходився біля Тираспольського тракту. Площею сад був сто десятин і налічував 250 тисяч кущів винограду і більш ніж 130 тис. французьких саженців [4].

За легендою, засновник заводу шампанських вин Людвіг Едуард Генріх Редерер сам не любив шампанське, але возити його на кожен бал і свято було досить затратно. Отже, підприємець вирішив виробляти напій тут — на Французькому бульварі.

У графа М. Воронцова був свій геніальний прийом перетворення цілих земель на квітучі сади. Він відділяв від «казенного маєтку» велику ділянку сто, двісті десятин і розбивав її на дрібні частини. Селянам – вільним поселенцям, усім охочим ділянки пропонувалися безкоштовно, але за умови, що кожен господар посадить по одному виноградному куці на сажень і чотири роки наглядатиме за полем. Наприкінці цього терміну людина отримувала дану (свідоцтво власності) на свій клин (рис. 4).

Рис. 4. Винні підвали графа Воронцова

Імператор Микола II любив повторювати «Мій предок Павло I отримав від корінних одеситів хабар 3000 апельсинів - і так почалася Одеса, а я отримав від французького одесита 3000 пляшок шампанського - і в Одесі почалося ще й веселе життя».

Шампанське, що випускається «Південно-Російським товариством виноробства Генріха Редерера в Одесі», було відзначено медаллю у 1904 році на Всесвітній виставці в Парижі та Великою срібною медаллю від Імператорського товариства сільського господарства Росії у 1910 році на торгово-промисловій виставці.

У документах Одеського містоначальства зазначено, що тільки на території самого міста в 1807 році було 8 виноградників, спільною площею понад 10 десятин, в 1818 їх кількість збільшилася до 54, а у 1827 році виноградних садів стало більше 162. За тими же даними, Одеса у 1860 році виробляла понад 32 тисячі відер вина, поміщики 5 тисяч відер, а селяни і колоністи 40 тисяч відер [5].

Таким чином бачимо, що з 1820 по 1850 відбувається бурхливий зріст площ виноробства в Одесі, на жаль з 1850 до 1880 був невеликий спад, який згодом вдалося виправити і до 1913 року кількість виноградників тільки зростає. У документах Херсонського повіту зазначено, що площа виноградних садів сягла 7 тисяч гектарів. Взагалі час з 1885 по 1910 роки вважається золотим в історії одеського виноробства. Кожного року тільки до самого міста завозили близько мільйона пудів вина, здебільше бессарабського з Аккерману і лише одна третя кримського та кавказького [6].

Вино також вироблялося на імпорт, морем та сушею до міст Російської Імперії ввозилося понад 600-700 тисяч пудів продукту. Для транспортування використовували дерев'яні бочки та посуд. Здебільше імпортувалися міцні вина: марсала, херес, модера та ігристі вина в пляшках, кількість яких сягала понад 40 тисяч пляшок. Якщо вірити документам питомого відомства, винна справа стала найрозвинутішою в Одесі. Видатні виноробні компанії того часу належали відомішим і багатшим сім'ям. Це Нуво, Розенблат, Робіновичі [7].

Фішери, Сірогоси, Болгарови, Бернштейни, Гінанд. Але найвідомішим став завод шампанських і кон'ячних вин, засноване Людвігом Єдуардом Генріхом Редерером прямо на території Французького бульвару. Зумовлено це було тим, що возити шампанське на всі світські заходи було надто затратно, тому завод заснували прямо у місті. Підприємство коштувало понад мільйон рублів, мало велику територію продажу і мало унікальне обладнання, привезене з самої Франції. А в 1904 році отримало медаль на Всесвітній паризькій виставці [8].

В 1914-1922 виноградні насадження масово винищуються. Це зумовлено Російською революцією та початком Великої війни. З середини двадцятих років, завдяки політиці НЕПу частина насаджень відновлюється. Це продовжується до 1936 року. У 1931 році виноробній станції ім. В.Таїрова на Сухому лимані, Наркомземсправом УРСР надається статус Інституту виноградарства і виноробства. Також де-факто забороняється поширення робіт та досліджень вчених та селікціонерів, які вивчали та займалися розвитком виноробної справи в Одеській області до 1917 року [9].

У період Другої світової війни, колективізації та післявоєнних років виноробна справа знову перебуває у занепаді [10].

Підйом галузі починається лише в 50-х роках. Але вже у 1960-і роки площа виноградників Одесщини майже рівна молдавським. До «Одессовхозвинтресту» входить 26 винрадгосп та 13 виноробних заводів, а кількість вироблюваної продукції така ж, як у кримських виноградних об'єднань. У кінці 80-х років ХХ століття тут виробляється понад 3,2 декалітрів вина та випускається більш ніж 10 млн пляшок шампанського.

З 1981 по 1985 роки у виноградниках Одеської області висаджено приблизно 18,5 тис. га молодих насаджень. Виноградні господарства займали лише 2 % від всієї площі сільспугідь, але забезпечували до 15% грошових надходжень та до 25 % прибутку від продажу продукції рослинництва [11].

Непоправної шкоди виноробному господарству Одесчини завдав «сухий» закон, прийнятий в 1986 році М. Горбачовим. Масові винищення виноградних насаджень, закриття та припинення підприємств привели до втрати Одеською областю майже в мільярд доларів у виноградно-виноробному господарстві [12].

Скорочення площ виноградарства продовжилося і після отримання Україною незалежності (з 50 тис. га у 1990 році і до 17 тис. га в 2020). Але у результаті застосування сучасних технологій урожайність винограду зросла майже в 3 рази, що дозволило суттєво збільшити виробництво. Зараз на Одесчині культивують 82 виноградних сортів. А за останні роки Одеська область стала лідером по площі виноградників в Україні [13].

Основні виноградарські регіони України – Крим, Одеська, Херсонська, Миколаївська, Закарпатська й Запорізька області. Згідно з існуючим природним районуванням на території України виділено 15 виноградарських зон (макрозон), які є основою для сорторайонування, і 58 природно-винаградарських районів (мікрозони). У Криму нараховується 6 макрзон і 12 мікрзон, в Одеській області – 3 і 16, Херсонській – 2 і 10, Миколаївській – 2 і 7, Закарпатській – 1 і 12 та в Запорізькій – 1 і 6 (рис. 4) [14].

Рис. 4. Виноградарські регіони України

В Одеській області культивують 82 сорти винограду, в тому числі 42 технічних і 40 столових. Технічні сорти переважають – понад 90% виноградників, з них Аліготе – 16,2 %, Каберне Совіньйон – 13,1, Ркацителі – 7,4, Одеський Чорний – 6,0, Мерло – 5,7, Шардоне – 5,3, Совіньйон Злений – 4,7. Зі столових сортів найбільше поширені сорти Молдова – 25,2 %, Ранній Магарача – 10,8, Королева Виноградників – 5,6, Іршаї Олівер – 5,5, Аркадія – 4,7, Мускат Янтарний – 4,5. Одеський регіон – другий по значенню у виноробстві України. Перші виноградники на березі Дністровського лиману з’явилися ще за часів стародавнього поселення Тіра, який з часом турки перейменували в Акерман, нині Белгород-Дністровський. Біля селища Шабо, за 8 км від Акермана, в ХІХ ст. (1822 р.) за допомогою французьких колоністів було засновано зразкове виноградне господарство, яке нараховувало 140 садіб (рис. 5) [15].

Рис. 5. Залишки поселення Тіра (нині Акерман)

Перші виноградні сади в цьому регіоні були висаджені ще греками та генуезцями у VI столітті. Пізніше Унікальні сорти винограду завезли сюди турки, які заснували поселення Аша-Абага. І вже «офіційні» засновники культурного виноробства у регіоні - франкомовні Швейцарські переселенці - називали це місце Шабага. Згодом місцеве

населення перейменувало на легше - Шабо.

Шабо – одне з небагатьох місць у Європі, де лоза не постраждала від «виноградної чуми» – філоксери. Цікаво, що під час року у Шабо практично не вирубувалися виноградники. І в наші дні шабські вина славляться своєю якістю та є одними з найпопулярніших у країні.

У 1940 р. на базі великих господарств колоністів був заснований виноградгосп-завод „Шабо” у старовинних підвалах якого й донині використовуються дубові бути. Наприкінці 70-х років минулого століття збудовано виносховище на 500 тис. декалітрів вина. Високоякісні виноматеріали використовують для виготовлення відомих марочних вин, шампанського, коньяку. Мають шабські винороби й вина власних марок, які неодноразово отримували відзнаки на міжнародних виставках (рис. 6) [16 - 20].

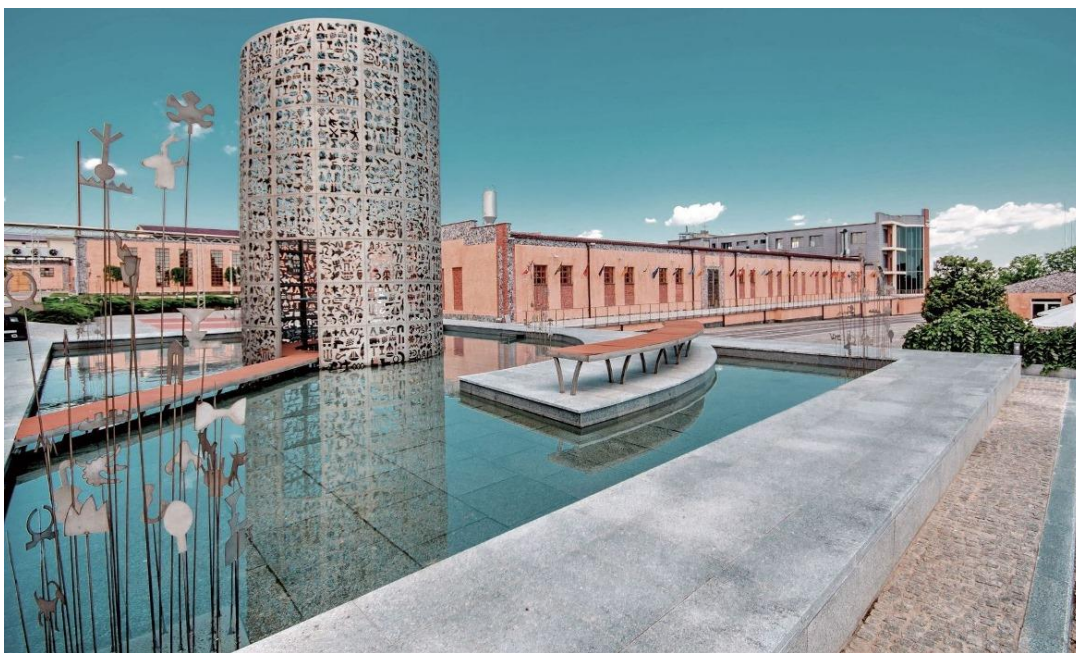

Рис. 6. Територія виноробного заводу „Шабо”, м. Одеса

Висновки. Перспективи подальших досліджень. Архітектурно-дизайнерські інноваційні процеси прискорюють технологічні перетворення виробничого потенціалу, підвищують здатність підприємства до якісних структурних зрушень і впливають на перспективи прогресивного розвитку галузі виноробства.

Основними причинами кризової ситуації в галузі з'явилися розвал існуючої системи управління і деградація виробничого потенціалу підприємств. Стабілізація виноробного виробництва можлива за умови раціонального розміщення насаджень, удосконалення технологічних процесів і механізмів господарювання, інтеграції підприємств, державного регулювання і підтримці галузі.

Досвід формування і розвитку інтеграційних процесів у виноградо-виноробної галузі дозволяє вважати інтеграцію одним з основних організаційних факторів росту і підвищення ефективності галузевого виробництва.

Перспективи розвитку і підвищення ефективності інтеграційних процесів базуються на взаємодії архітектурно-дизайнерської діяльності, науки у виноробстві, активізації інноваційної діяльності в проектних та науково-дослідних організаціях.

Вимога сьогодення – мати такий сортовий склад виноградників, який би забезпечував потребу виноробної промисловості у якісній сировині. Зараз вивчають та впроваджують у виробництво сучасні технології вирощування винограду.

Отже, виноградарство Одеського краю має добрі перспективи розвитку, опираючись на історичний досвід минулого, застосовуючи передовий досвід сучасності, зберігаючи багатовікові традиції вирощування винограду та виготовлення вина, можна досягти високих результатів у цій галузі.

Література

- [1] Винокуров Н.І. Акліматизація винограду та початковий етап розвитку виноградарства у Північному Причорномор'ї // Боспорські дослідження. - Сімферополь: Кримське відділення Інституту сходовознавства ім. А.Є. Кримського, 2001. - Вип. 1.
- [2] Наша золота лоза. Винна карта Одеського краю // Дерибасівська - Рішельєвська. - Одеса: Всесвітній клуб одеситів, 2014. - Вип. 58.
- [3] Куліджанов Г.В. Виноградний кадастр Одеської області і загальний стан виноградних насаджень // Виноградарство і виноробство. — Одеса: ННЦ «Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є.Таїрова», 2015. — Вип. 52.
- [4] Михайленко А.М., Донцова Т.Є., Білявська Н.П. Нариси історії виноробства у Львові. Друга половина ХІХ – початок ХХ століття / Михайленко А.М. - Одеса, 2009. - 200 с.
- [5] Гришко М.М. Академік М.Ф. Кащенко – видатний біолог-мічурінець / Гришко М.М.; АН УРСР, Рада наук. -техн. пропаганди. – К.: Вид-во АН УРСР, 1951.
- [6] 100 років – В.Є. Таїрова. Нариси та спогади / УААН. ННЦ - «Інститут виноградарства та виноробства ім. В.Є. Таїрова»; ред. порада: В.В. Власов (голова) та ін. - Одеса: Optimum, 2005.
- [7] Енциклопедія виноградарства/гол. ред. Тімуш А.І. - Кишинів: Гол. ред. Молдавської Радянської Енциклопедії, 1986.
- [8] Жуковський П.М. Культурні рослини та їх родичі: Систематика, географія, цитогенетика, імунітет, екологія, походження, використання. - Л., 1971.
- [9] Кішковський З.М. та ін Виноградарство та виноробство Аргентини. - Виноробство та виноградарство Росії, 1986 №2.
- [10] Приліпко А. Наша золота лоза. Винна карта одеського краю // Дерибасівська - Рішельєвська. - Одеса: Всесвітній клуб одеситів, 2014. - Вип. 58.
- [11] Черемісіна С.Г. Інтеграційні механізми розвитку виробничо-наукової діяльності Інституту «Магарач»//Агроінком. –2006. –№3. –С.68 – 74.
- [12] Стан виноробної галузі у світі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://takeprofit.org/economicnews.php>. (Дата звернення: серпень 2022 р.).
- [13] Державний комітет статистики. – 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (Дата звернення: вересень 2022 р.).
- [14] Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 05.12.2012 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2012.
- [15] Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 08.09.2011 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2012.
- [16] Світовий винний ринок: перерозподіл сил. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubr.ua/market/agricultural-market/vinnyi-rynok-otrezvliashie-tendencii-261254>. (Дата звернення: вересень 2022 р.).
- [17] Шевченко Т.Є. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств виноробної галузі в Україні // Т.Є. Шевченко, Н.О. Довбиш. // Сучасні проблеми економіки та підприємництва. – 2013. – №12. – С. 84-88.
- [18] Гаркуша О.Ю. Концептуальний підхід до формування механізму управління розвитком

- виноробного підприємства / О.Ю. Гаркуша. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – №6. – С. 128-133.
- [19] Побірченко В.В. Сучасні тенденції розвитку світового ринку вина у контексті входження до нього українських виробників / В.В. Побірченко, Н.Р. Насибян. // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського Серія «Економіка та управління». Том 23(62). - 2010. - №1. - С. 123-129.
- [20] Закон України «Про виноград та виноградне вино» № 2662-IV от 16.06.2005 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 31. – С. 419.
- [21] Черемісіна С.Г. Розвиток виноградо-виноробного виробництва криму: теорія, методологія, практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50107/5/Cheremisina_Rozvytok_vynohrado_vynorobnoho_vyrobnytstva.pdf (Дата звернення: вересень 2022 р.).

HISTORY OF WINEMAKING ACTIVITY IN THE ODESA REGION

¹**I.V. Umanenko,**

i.umanenko@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0922-1566

¹**O.B. Vasylenko,**

abvasilenko10@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8261-3104

¹*Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odesa, Ukraine*

Annotation. According to research, the origin of grape culture was simultaneously, or at different times, in several geographical centers independently of each other. With the further development of human civilization in different regions, viticulture developed separately and in parallel. Historical materials show that even then quite advanced varieties and various technologies were used.

Modern viticulture is built on the foundation of ancient cultures and the experience of growing grapes throughout the historical period of human civilization. Every corner of the land where grapes were grown and are grown has its own traditions of consumption of products. At the present stage, viticulture is a powerful branch of agricultural activity of mankind. In some countries of the world viticulture is the basic branch of the economy. High plasticity of culture and the use of special cultivation technologies promotes the promotion of grapes in non-traditional regions, in particular in the North.

Thus, the presented article on the topic "History of winemaking activity in the Odesa region" will allow students of higher agricultural educational institutions, specialists and amateurs in viticulture to get acquainted with a deep layer of historical information that allows to understand the current state and prospects of the industry on different continents. The article reviews and analyzes the history of winemaking in the Odesa region and the main stages of the formation of the wine industry as an important economic component of agriculture in our region.

It will also be considered and analyzed what historical factors and events influenced the development of winemaking in the Odesa region - this is not a scientific term and under what historical conditions the industry has reached its greatest development.

Keywords: history of winemaking, architectural and design aspects, Odesa region, winemaking activity.